Hur skall man som kristen läsa Bibeln?

Spara som PDF

Hur skall man läsa, tolka och förstå texterna? Vad är historia och fakta? Vad skall tolkas? Vad är bildspråk och metaforer? Vad är profetiska texter?

Inställningen till Bibeln

Som kristen måste man läsa Bibeln, för det är den och inget annat som definierar vår kristna tro! Och när man som kristen läser Bibeln för att lära sig mer om den kristna tron och för att lära känna Gud/Jesus, då skall man närma sig Bibeln med ödmjukhet. Man måste inse att Bibeln är ”Guds Ord”, alltså att Gud har varit med och styrt upp vad som står där. Bibeln skall inte läsas för att bekräfta en förutbestämd åsikt som man redan har lagt sig till med som kristen; man skall inte primärt söka stöd för en egen uppfattning som man tidigare antagit av en eller annan anledning. Bibeln skall istället få undervisa oss om vad det är vi som kristna skall tro; det är Bibeln som definierar vår tro! Så det bästa är att låta läsandet av Bibeln var en upptäcktsresa där man förutsättningslöst tar in och lär av det Gud vill säga oss via Bibeln. Läser man på det sättet, under ödmjuk bön om Guds vägledning, då tror jag vi kan räkna med att Gud via sin Helige Ande vägleder oss i vårt bibelläsande. Vi får då insikter och uppenbarelser över saker och ting i den mån som Gud tycker att vi är mogna för att ta emot det. Och vi får lära känna Gud, alltings Skapare, bättre och bättre!

”Text skall förklara text”

Detta uttryck hör man inte sällan bland goda bibellärare, och uttrycket är både sant och viktigt. Det här handlar om hur man skall förstå och tolka texter i Bibeln. Det är vanskligt att söka förklaringar utanför Bibeln. Söker man förståelsen av en särskild text man läser i Bibeln, är det alltid bäst att försöka hitta andra bibelord

som ger ljus över den text man fastnat inför. Därför är det väldigt bra att alltid ha en pågående genomläsning av Bibeln. När man läst ut Bibeln börjar man om. Det kan räcka med att läsa några kapitel per dag, men gärna mer än ett kapitel. Ett viktigt budskap eller en särskild händelse i Bibeln sträcker sig ofta över flera kapitel, och då är det bra att läsa flera på en gång för att få grepp om helheten.

Har man läst igenom Bibeln ett antal gånger så kommer man ofta ihåg att det står skrivet om det ena och andra någonstans, och man kan då koppla ihop texter enklare. Man kanske inte minns var exakt något står skrivet, men man minns innebörden och några ord. Eller så undrar man var mer i Bibeln ett särskilt ord eller uttryck finns skrivet. Då kan man söka efter detta via t.ex. Svenska Folkbibeln på Nätet: https://folkbibeln.it

En enskild bibelvers kanske inte säger hela sanningen och det är därför man skall låta text förklara text så att Bibeln själv stöttar upp det som man tänker att en bibelvers vill säga. Denna vers stärker detta synsätt:

> Ps 119:160: ”Summan av ditt ord är sanning.”

Har man svårt att få ihop summan, eller att man har svårt att förstå varför bibelöversättarna valt just det eller det ordet, då kan man vända sig till grundtexterna för att se om det hebreiska ordet (GT) eller det grekiska ordet (NT) kan ha fler innebörder. Jag brukar använda denna webbplats för det ändamålet (kräver att man är hyfsat duktig på engelska): https://biblehub.com/interlinear/genesis/1-1.htm

Krångla inte till det för dig själv och andra!

Bäst är att läsa Bibeln så som det står skrivet och inte försöka tolka in en massa saker som inte har med texten att göra. Paulus skriver just detta, att det de skrev bara skulle läsas precis så som det stod skrivet:

> 2 Kor 1:13: ”Ty vi skriver inget annat till er än det ni läser och kan förstå.”

Detta Paulus skrev gäller inte minst breven i Nya testamentet. När det gäller uppenbart profetiska texter så kanske dessa skall tolkas och kanske appliceras på händelser i världen som vi observerar. Men vi kan inte gå utöver vad texten säger eller tillåter att vi tolkar:

> 1 Kor 4:6: ”Bröder, detta har jag för er skull tillämpat på mig och Apollos, **för att ni skall lära er den regeln** när det gäller oss **att inte gå utöver vad Skriften säger** och inte skryta över en ledare på den andres bekostnad.”

Så mitt råd är att – så långt det är uppenbart möjligt – läsa och förstå Bibelns texter så som de står skrivna. Är det uppenbart profetiska texter, ja, då kanske man skall fundera över en tolkning, eller invänta en tidpunkt då det är mer uppenbart vad den profetiska texten handlar om. Jag är övertygad om att flera profetiska texter som avser vår framtid inte kan tolkas helt rätt idag. Visst kan man ge sig på att försöka tolka, men man får inte låsa sig vid en tolkning i sådant fall, och inte se tolkningen som en absolut sanning. Risken finns ju att en tolkning bedrar både mig själv och andra och låser oss vid den, vilket kan innebära att man inte ser klart när det profetiska verkligen inträffar!

Historiska texter

Väldigt mycket i Bibeln är ren historiebeskrivning. I beskrivningarna av skapelsen, jordens omdaning under syndafloden, människans historia, judarnas historia, Jesu liv och frälsningsverk, apostlarnas gärningar, osv, finns väldiga mängder av fakta. Dessa fakta skall man inte förkasta, för de stämmer utomordentligt bra med vad vi kan studera i världen, i naturen, i arkeologin, i andra historiska texter, osv. Och vi kan så klart inte ändra på verkligheten för att få texter i Bibeln till att stämma med verkligenheten, utan då måste man begrunda det som står skrivet i Bibeln lite djupare (det kan vara metaforer, mer om det längre fram). Men det förekommer faktiskt vissa *tolkningar* som inte stämmer med verkligheten, och då är det så klart inte den observerbara verkligheten vi skall förkasta, det är istället tolkningen som skall förkastas. Detta gäller t.ex. tolkningen att jorden skulle vara platt (jo, det finns en hel del kristna som tror det, och menar att Bibeln visar på det), men det är resultatet av ett banalt sätt att läsa och tolka Bibeln där man inte vill förstå att det är uppenbara metaforer. Jag har tagit upp detta problem och tron på en platt jord i en särskild text som du hittar via denna länk.

Hur som helst är Bibelns historiebeskrivning mycket läsvärd, intressant och spännande, och därför vill jag verkligen rekommendera dig att läsa igenom hela Bibeln, gång på gång, om du inte redan gjort och gör det. I slutet på denna text har jag länkar till lite material som är tänkt att bekräfta Bibelns historiebeskrivning m.m.

Profetiska texter

Bibeln är full av profetior och profetiska texter. Utav all text i Bibeln är ca. 28% profetior, det vill säga förutsägelser om framtiden. De flesta av dessa profetior har redan gått i uppfyllelse, och utifrån detta faktum borde det då vara lätt att förstå att Bibeln är en auktoritet att räkna med.

När det då gäller profetior som återstår att gå i uppfyllelse så kanske det bästa är att invänta rätt tid för att vi skall få rätt förståelse för dessa. Det är inte tänkt att vi skall kunna beskriva yttersta tidens händelser i förväg (även om många både försökt, försöker och vill göra det). Tanken från Guds sida är istället att vi skall vara beredda på det som skall komma och att vi skall förstå vad det är som sker och var vi är i världshistorien när det väl sker. Då kommer profetiorna att fungera som stöd, vägledning och tröst. Men kanske det ändå är så att det måste till en viss tolkning ändå, och då handlar det om – som vi sett – att låta text förklara text och att inte gå utöver vad som står skrivet i Bibeln. Vi kan även behöva se oss om i världen (inte bara på Nätet) för att se vad som är på gång, och detta för att vi skall kunna göra bedömningen om en profetia är aktuell för oss idag.

Men även historiska texter kan tjäna som profetiska/vägledande texter för oss kristna idag. Paulus skrev att det judiska folkets vandring ut ur Egypten och deras ökenvandring inte bara är historia utan även vägledande exempel för oss:

> 1 Kor 10:11: "Det som hände dem [judarna] tjänar som exempel och skrevs ner för att varna oss som har världens slut inpå oss."

Personligen ser jag även judarnas fortsatta liv och öde i det utlovade landet som både faktiskt historia och som vägledande bilder. Det som hände dem, med välstånd och sedan avfall och fångenskap under den babyloniske diktatorn, tycks ju ge oss bilder av hur den yttersta tiden kommer att bli för oss/de kristna som lever då. Jag har i andra texter lyft fram andra starka historiska berättelser i Bibeln som profetiska bilder för vår tid, som t.ex. Noa och syndafloden, Babels torn, m.m. Jag har vågat göra detta för att jag ser en så pass stor överensstämmelse med vad vi ser i världen idag samt vad vi kan läsa i Nya testamentets texter.

Allegorier, metaforer, bildspråk och allegorisk tolkning

En allegori är en liten berättelse som bygger på bildliga uttryck som metaforer. Metaforen är ett bildligt uttryckssätt där ett begrepp byts ut mot ett annat begrepp som kan påminna om det ursprungliga begreppet. Bildspråk syftar på bildligt språk, som till exempel metaforer, liknelser, allegorier och symboler.

När det talas om bibeltolkning hör man inte sällan begreppet *allegorisk tolkning*. Det innebär då att den som tolkar ser bibeltexten/texterna som allegorier som inte har någon verklighetsförankring utan är ett bildspråk som skall få sagt något annat än vad den skrivna texten säger. Som du säkert förstår måste man vara mycket försiktig med att ge sig in på allegorisk tolkning av Bibeln om man ser den som Guds felfria budskap till oss troende, ett budskap som man inte får dribbla med! Allegorisk tolkning är mycket vanlig i s.k. liberala kristna kretsar, men det förekommer även hos förkunnare som utger sig för att vara bibeltrogna men som gärna tolkar allegoriskt för att styrka en särskild idé som de lagt sig till med. Jag läste nyligen en bra text där en bloggare avslöjar just en sådan här allegorisk bibeltolkning, en skev tolkning som helt uppenbart skall styrka en sedan tidigare fastställd åsikt som inte stämmer med ”summan av Guds ord”. Du kan läsa den artikeln via denna länk. En intressant diskussion på samma tema hittar du via denna länk.

En hel del i Bibeln är dock bildspråk i form av liknelser, allegorier och metaforer. Vi ser t.ex. hur Jesus kallar sig själv för *bröd från himlen, vägen,* och *dörren*, och detta är då metaforer för vad Jesus är och kan betyda för oss. Att tolka detta rakt av bokstavligt går ju inte. Vi ser också hur Bibeln talar om himlens och jordens *pelare*, och med bara så lite kunskap om verkligheten vet vi att detta också är en metafor. Eller när Gud säger att han skall *”beså” Juda land med säd av människor och djur”,* då är det uppenbart att detta är metaforer. Så jag kan nog säga detta: att när Bibeln använder bildspråk som skall tolkas som allegorier och metaforer, då är det för ett vanligt förnuft helt uppenbart. Och när det inte är uppenbart, ja, då gör man klokast i att läsa och förstå det så som det står skrivet, samt att försöka förklara text med text.

En liknelse är en jämförande sats där det vanligen finns med ett ”som”. Vi ser detta i Jesu olika liknelser som t.ex. denna: "*Himmelriket är **som** en surdeg, som en kvinna tar och blandar in i tre mått mjöl tills alltsammans blir syrat.*" (Matt 13:33). Och vanligen förklarar ju dessutom Jesus liknelserna för lärjungarna i texten, vilket gör att vi också kan förstå vad Jesus avsåg. Så i dessa fall behöver vi inte se det som allegorier som skall tolkas.

Men långt ifrån allt i Bibeln är bildspråk, så klart. Därför måste man vara varsam med hur man läser Bibeln och självklart be om Guds vägledning. Vanligen skall man som sagt låta "text förklara text" vilket betyder att man så långt det är möjligt håller sig innanför Bibelns pärmar när man vill förstå något. Det blir fel om man läser allt bildspråk i Bibeln helt bokstavligt, och det blir lika fel om man läser alla berättelser som allegorier. Det krävs andligt öppna ögon och ett öppet sinne

för att förstå vad Gud vill säga oss genom Bibeln, och det får man av Gud genom att underordna sig honom.

Öppna ögon och ett öppet sinne

Vi ser i Bibeln att Gud hade stängt ögon och öron på det judiska folket (se t.ex. Jes 6:10) när de inte höll sig till honom, och med det ville Gud faktiskt hindra dem från att förstå hans sanningar. Detta för att senare kunna leda dem in i omvändelse. Det är alltså omvända och ödmjuka hjärtan som Gud söker och för vilka han kan börja öppna upp förståelsen av Bibelns texter. Jag tror dock inte hela förståelsen av Bibeln kommer med en gång efter att man blivit en omvänd kristen. Vi kommer att ha mycket att omvända oss från genom hela livet, och därför kommer förståelsen av Bibelns texter också successivt. Jesus sa till oss att "sök så skall ni finna". Detta tror jag även vi kan applicera på vårt bibelläsande. Ju mer vi söker sanningen, ju mer kommer vi att förstå. Är det inte något av detta som Daniel skriver i slutet på sin bok?

> Dan 12:4: "Men du, Daniel, må gömma dessa ord och försegla denna skrift intill ändens tid; många komma att rannsaka den, och insikten skall så växa till." (1917-års översättning)

Med detta vill jag alltså få sagt: Att texter i Bibeln ibland kan vara svåra att förstå, eftersom Gud inte vill att vem som helst skall greppa det hur lätt som helst. Vi måste därför ödmjuka oss inför Gud och be om en djupare förståelse av det han vill säga oss genom Bibeln. Vi kanske dessutom måste invänta rätt förståelse intill rätt tid.

Och kom ihåg detta: man gör ett STORT misstag om man börjar läsa berättelser och ord i Bibeln som allegorier och metaforer bara för att få sådana texter till att passa med en åsikt som man sedan tidigare har lagt sig till med!

Några förmanande och varnande ord

Jag avslutar med två allvarsord från aposteln Johannes:

> Upp 22:18-19: ”För var och en som hör profetians ord i denna bok betygar jag: Om någon lägger något till dessa ord skall Gud på honom lägga de plågor som det är skrivet om i denna bok. Och om någon tar bort något från de ord som står i denna profetias bok, skall Gud ta ifrån honom hans del i livets träd och i den heliga staden, som det står

> skrivet om i denna bok.”

Dessa ord står allra sist i Bibeln. Även om detta primärt gäller för Uppenbarelseboken så anser jag att det också gäller för hela Bibeln, detta med tanke på vad vi ser nedan:

> 2 Joh 1:9-11: ”Den som inte förblir i Kristi lära **utan går utöver den**, han har inte Gud. Den som förblir i hans lära har både Fadern och Sonen. Om därför någon kommer till er och inte för med sig denna lära, så skall ni inte ta emot honom i ert hem eller hälsa honom välkommen. Den som välkomnar en sådan gör sig medskyldig till hans onda gärningar.

Detta säger oss att inte lägga till något till Bibelns undervisning som alltså inte finns i Bibeln. Sådana tillägg är vanligtvis det som utmärker villoläror. Men det är så klart även villolära om texter i Bibeln tas bort eller förvanskas. Villolärare använder ofta hela verktygslådan: de lägger till, tar bort, förvanskar eller tolkar långt utanför vad Bibelns text tillåter.

Kom alltså ihåg dessa riktlinjer: att text skall tolkas med text, att inte gå utöver vad som står skrivet i Bibeln, och att summan av Guds Ord är sanning!

/Lennart

Läs vidare i BibelFokus:

• Vad definierar en sann kristen tro?

• Läser vi Bibeln med ”grekiska glasögon”? Är vi påverkade av gnosticismen?

• Bibelns historiska tillförlitlighet – Arkeologin bekräftar Bibeln
Vi tittar på arkeologiska fynd från utgrävningar, inskriptioner på stenar, uråldriga epos, rester av Babels torn, storleken på Noas ark m.m.

• Hur kan man tro att jorden bara är 6 000 år gammal?

• Mer om Bibeln…